

Samenvatting Teknonderzoek

© 2017

Samenvatting

Doel

Het tekenonderzoek van Het Oranje Kruis beoogt te inventariseren hoe omgegaan wordt met de adviezen en richtlijnen omtrent de ziekte van Lyme.

Deze inventarisatie wordt gebruikt om eerstehulphandelingen te optimaliseren wat betreft het voorkomen van de ziekte van Lyme. Algemeen zijn deze handelingen beschreven in de Nederlandse Richtlijnen Eerste Hulp (2016).

Middel

Deze inventarisatie is uitgevoerd aan de hand van een online vragenlijstonderzoek. De vragenlijst is in de bijlage opgenomen.

Deelnemers

De deelnemers zijn mensen die regelmatig in de natuur komen. De vragenlijst is voornamelijk ingevuld door personeel van Defensie, het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie (IVN), Landschapsbeheer Zeeland, Scouting Nederland en de Wageningen Universiteit.

Belangrijkste uitkomsten

Het hele jaar bestaat in heel Nederland risico op een tekenbeet en vooral bij activiteiten als plukken, oprapen en snoeien.

38 van de 100 mensen met de ziekte van Lyme in dit onderzoek hebben de besmetting in de vrije tijd opgelopen en 62 op het werk. Besmetting door een tekenbeet kan binnen 24 uur plaatsvinden. Bijna de helft van de respondenten met de ziekte van Lyme kan niet aangeven hoe lang de besmette teek in de huid heeft gezeten. Bijna een derde van de respondenten met de ziekte van Lyme kan zich geen tekenbeet herinneren.

De huiduitslag in de vorm van vlek of kring, ernstige vermoeidheid en gewrichtsklachten zijn vooral doorslaggevend bij de diagnose ziekte van Lyme. Bezoek aan de huisarts na een tekenbeet leidt bij minder dan de helft van de respondenten tot het voorschrijven van antibiotica.

Een kwart van de respondenten met de ziekte van Lyme is daar langer dan 2 weken ziek van geweest. De meerderheid van de respondenten vindt dat de informatievoorziening binnen hun organisaties niet optimaal is. Het is niet gebruikelijk dat collega's elkaar aanspreken op risicovol gedrag. De ziekte van Lyme is in de onderzoeksgroep opgetreden ondanks preventieve maatregelen. Te warm weer is vaak een reden om geen preventieve maatregelen te nemen, maar ook kunnen de maatregelen werkzaamheden of recreëren belemmeren.

Men vertrouwt vooral op het dragen van lange broeken, lange mouwen en hoge schoenen. 87% van de respondenten controleert zichzelf (wel eens) of laat zich door anderen controleren. Het tijdsinterval bij meerdere controles na een tekenbeet is erg uiteenlopend. Meer dan driekwart van de ondervraagden gebruikt een hulpmiddel bij het verwijderen van een teek.

Er worden nog steeds middelen zoals benzine en petroleum gebruikt voorafgaand aan het verwijderen van een teek.

Conclusies

Preventieve maatregelen geven geen 100% garantie op het voorkomen van de ziekte van Lyme, vooral doordat ze niet consequent worden uitgevoerd.

Het is vaak onduidelijk hoe lang de teek in de huid heeft gezeten. Het is bij meerdere tekenbeten ook onduidelijk welke teek besmet was. Mensen met de ziekte van Lyme kunnen zich niet altijd 3 3 november 2017 herinneren dat ze gebeten zijn. Daarnaast krijgt maar de helft van de mensen met de ziekte van Lyme een typische huiduitslag (Erythema Migrans), die overtuigend bewijst dat er een besmetting is geweest.

Dit zijn redenen waarom iedereen die in de natuur werkt of recreëert altijd moet letten op onverwachte ziekteverschijnselen en zich dan bij de huisarts moet melden.

Veel mensen die recreëren of werken in de natuur worden regelmatig gebeten. Het huidige advies is om drie maanden lang na de tekenbeet in de gaten te houden of er bepaalde klachten optreden en als dat zo is een afspraak te maken met de huisarts. Omdat er ook tekenbeten geweest kunnen zijn na de beet die iemand in de gaten houdt, is het noemen van een termijn van drie maanden bij hen geen waardevol advies.

De opmerking dat een teek bij voorkeur binnen 24 uur verwijderd moet worden, heeft geen toegevoegde waarde, omdat het moment dat de teek begint met bijten niet goed vastgesteld kan worden. Na 24 uur neemt de besmetting beduidend toe. Binnen de eerste 24 uur is het risico klein, maar met 2% toch aanwezig.